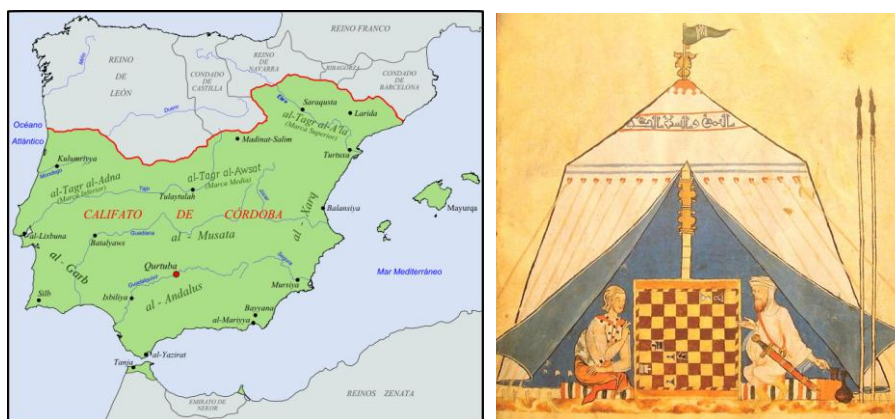

Almanac de Interlingua

Numero 71 – Januario 2016

Editor: Cláudio Rinaldi (almanacdeinterlingua@yahoo.com.br)

Viagatores de Al-Andalus

Al sinistra, le extension territorial del Califato de Cordoba verso le anno 1000. Durante le septe centennios in que le arabes occupava le Peninsula Iberic, iste portion del mundo se denominava Al-Andalus, termino possibilmente connexe al vandalos, populo que se fixava in le mesme local durante le 5^e centennio, e secur origine de Andalusia, un del communitates que compone le hodiernie stato espaniol. Le toponymo appare per prime vice in un dinar bilingue cuneate in 716: in iste moneta, le arabe Al-Andalus corresponde al latino Span, equivalente al moderne nomine Espania. Al dextra, un pictura del 13^e centennio monstra un Christiano e un musulman a jocar chacos.

In accordo con chronistas ancian, si nos pote creder les, le aventura per Ibn Jubayr, un del plus illustre *rahhalas* o viagatores proveniente de Al-Andalus a destinationes mediterranee e medieoriental comenciava in le anno 1183 con un defia repugnante.

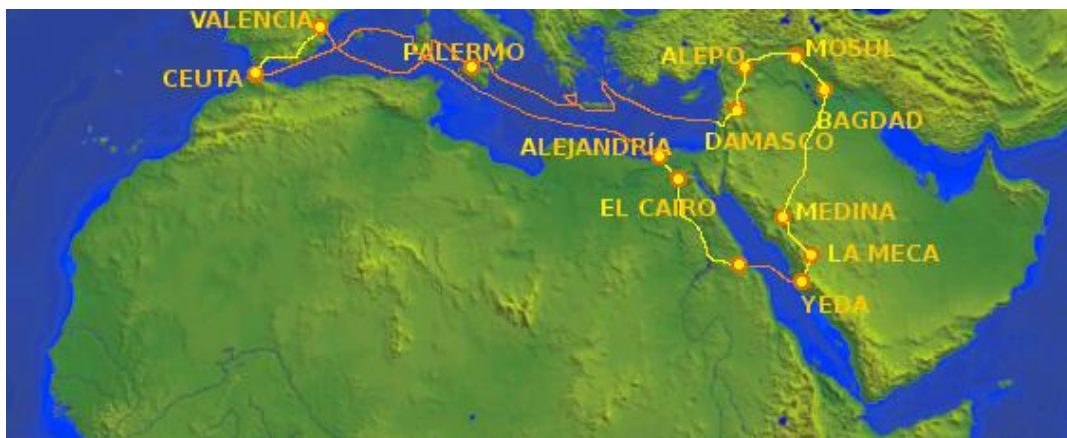
Su nomine integre es Abu al-Husayn Muhammad ibn Ahmad Ibn Jubayr al-Kinani e ille serviva de secretario in palatio del governor de Granada, Abu Said Osman, filio del prime califa Almohad. Secundo on conta, durante que le principe le dictava un littera, ille le instava a biber septe cuppas de vino, lo que es prohibite pro un musulman. In cambio, le principe le concedeva septe cuppas plen con dinares de auro. A fin de expiar su peccato, e forsan escappar se del corte, iste pie scholastico musulman partiva pro un peregrination a Mecca, satisfaciante un del cinque pillares del Islam.

Sia qual sia le ver motivation de Ibn Jubayr, su jornada de duo annos habeva un impacto considerable sur le historia del litteratura. Su reportos sur le viages e tribulationes in le est – que non mentiona le incidente con le vino – serviva de foundation pro un nove genero narrative, le *rihla*: inventive diarios de viage con un mixtura de narration personal, description, opinion e anedotas. In le sequente centennios, innumere personas le imitava e mesmo plagiava.

Que poteva mover tante gente del Peninsula Iberic e del Maghreb nordafrican a interpretar viages periculose a terras distante, specialmente gente qui viveva in conforto como Ibn Jubayr, qui habeva recepte education traditional del sedentari elite de Al-Andalus, experte in scientia religiose e belle litteras? Fide es le responsa le plus simple. “Pro le musulmanes, le ritual de peregrination es cosa sublime”, scribeva Ibn Jubayr, establente un contexto religiose pro tote le locos e monumentos que ille videva durante su sojorno de novem menses in Mecca e su viages circumvicin. Como incentivo additional, tal jornada concede le estimate titulo de *haji* a illes qui comple le peregrination. Le arabes del west ganiava ancora un *ijaza* o licentia pro inseniamento religiose. Ibn Jubayr habeva totevia un motivation personal: incontrar su cuna familial. Nate in Valencia, ille descendeva del lineage arabe Kinana, del region de Mecca. Plus, lo fascinava le mundo desertic e viages in caravana sur que ille legeva in poemas desde puero.

Ibn Jubayr habeva trenta-octo annos quando ille partiva de Granada, le 15 februario 1183. Ille passava primo a Ceuta a fin de imbarcar verso Alexandria sur un nave genovese. Arrivate a Cairo, ille visitava tumbas de sequitores del Propheta, viaggiava in barca per le Fluvio Nilo e sur camello usque al Mar Rubie. De la ille navigava a Jiddah e attingeva Mecca in agosto. Postea ille accompagniava un caravana usque Medina e cruciava le desertos de Hijaz e Najd usque Baghdad. In le capital abbaside, ille elogiava “le bonitate natural de su aere e aquas”, ma reclamava sur le vanitate de su populo. “Illes despice estranieros e demonstra minusprecio e disdigno verso lor inferiores, e diminue le historias de altere populos.”

Ille retornava per le fertile terras mesopotamic, passante per Mosul e Aleppo. Damasco, ubi ille permaneva duo menses, le incantava: “Paradiso del Oriente”, ille lo appellava, e prendeva le route a Sancte Johannes de Acre, tunc occupate per un armean de cruciada, intendente viagiare per terras occidental. Ventos infavorabile causava un naufragio que le faceva detener se per quatro menses in Sicilia, ubi ille recipeva le hospitalitate del arabophone rege Guglielmo II le Bon, qui soleva invitar non-christianos a su corte. “Ille ha grande confidentia in le musulmanes, attribuite les affaires”, scribeva Ibn Jubayr. Quando le ventos meliorava, ille partiva a casa, disimbarcante in le porto de Cartagena. In april 1185, ille esseva de retorno a Granada, prompte a scriber su historia.

Itinere del prime viage per Ibn Jubayr, inter 1183 e 1185 (le citates appare graphate in espaniol).

Su autoritate augmentava post iste viage, e ille faceva un nove viage al est quatro annos postea. Su ultime viage eveniva quando ille habeva septanta-duo annos. Ille visitava tunc Mecca e Jerusalem, e moriva in Alexandria le 29 septembre 1217.

Le epic historia per Ibn Jubayr constitue un del testimonios le plus valorose sur le mundo mediterranee oriental al fin del 12^e centennio. In su stylo concise, a ocasiones pompose, incrustate de citationes quranic, breve orationes e lineas de poesia, ille offere images suggestive e plen de detalios sur paisages, citates, villages e mercatos. Su descriptiones exhaustive de moscheas, tumbas e monumentos auxilia archeologos e historicos ancora hodie. Le lectores moderne sape sur le climate, le currentes maritime e le condition del routes terrestre in celle dies, como anque sur como le viagiatores se sentiva indefense ante piratas, robatores e doaneros corrupte.

Le complexitate del incontros inter musulmanes e christianos es tamben abordate. Ibn Jubayr scribe que iste duo civilisationes luctava primo, ma postea apprendeva a acceptar le un al altere. Ille observa que le incontros interreligiose se da tanto in batalias mortifere como in festive processiones matrimonial, e que le viagiatores de un e altere religion circula tranquillemente in ambe universos. Le placerea saper que su manuscripto era editate e publicate per le prime vice in le Occidente, que le copia le plus ancian cognite hodie resta in le Universitate de Leiden, in Nederland, e que su obra ha essite traducte in russo, persa, urdu, italiano, francese, anglese, espaniol e catalano.

Abbreviaate de *The Travel Writer Ibn Jubayr*, prime articulo del serie *Travelers of Al-Andalus*, per Daniel Grammatico e Louis Werner, publicate in le edition de januario/februario 2015 del revista *Aramco World*. Le revista informa que le articulo original se titula *Las peregrinaciones de Ibn Yubair* e pertine a un collection de 41 articulos denominate *El Viajero Histórico*, producte per Ana Carreño Leyva.

In alte estima

In latino il habeva un sol pronomine de secunde persona singular, *tu*, que serviva a tractar desde un sclavo usque al imperator. Totevia, le territorios romanic produceva desde le Medioevo un serie de formulas que evita iste simple e directe paroletta al momento de diriger se a altere persona.

Le uso del plural *vos* pro adressar un sol persona servi a expressar reverentia o distantia. Illo significa que inter ambe interlocutores il ha respecto, ma non intimitate. Iste formula de cortesia se utiliza hodie in francese, con pronomine e verbo al secunde persona plural, ma adjectivos in singular e conforme al genero del adressato. In anglese, le plural *you* deveniva tanto usual que illo suppleva in definitivo le singular *thou* e su correspondente inflection verbal, que supervive exclusivemente in contexto artistic. Tamben in Interlingua alcun personas usa *vos* con finalitate cortese; isto non es multo sovente, totevia.

Un strategia plus elaborate pro demonstrar reverentia era le invention de un serie de formulas denominate pronomines de tractamento. Per illos on se dirige non al esser human, ma a un intangible qualitate sue, que le converti in un creatura surhuman. On non parla a un rege, ma plus tosto al majestate que porta iste rege, a su qualitate de esser majestose, major que le alteres. Si on parla directamente al rege, on le tracta per *Vostre Majestate*; si on parla a alteres sur ille, on le indica per *Su Majestate*.

Le pronomines de tractamento proliferava e se specialisava, dunque non solo monarchas, ma tote le scalones social se componeva de personas dotate de attributos transcendental: al principes e duches, *Vostre Altessa*; al potente seniores, *Vostre Excellentia*; al seniores ni tanto potente, *Vostre Senioria*; al personas impotente, *Vostre*

Mercede. De iste ultime proveni le castilian *usted*, usate in situationes formal in le plus grande parte del mundo hispanic, ma tamben pro diriger se al canes in Argentina; le catalano *vostè*, anque formal; e le portugese *você*, que reimplaciava a *tu* in grande parte de Brasil. In iste tres linguas, certe dialectos face un triplice distinction de formalitate: *vos/tú/usted*, *tu/vós/vostè* e *tu/você/o senhor*, respectivamente, del grado plus familiar al plus ceremoniose.

Iste syntaxe protocolar seduceva le ecclesiasticos catholic roman e oriental, qui adoptava lor proprie serie de pronomines de tractamento: *Vostre Reverentia*, *Vostre Beatitudo*, *Vostre Paternitate*, *Vostre Eminentia*, *Vostre Sanctitate*.

Per diverse institutiones plus se propagava le nove costume: le rectores de universitate, per exemplo, passava a tractar se per *Vostre Magnificentia*. Le autoestima del *meritissime* iudices, del *docte* procuratores de justitia e del *illustre* advocatos se altia ancora hodie per le uso de adjectivos reverential exclusive. De regula, solmente iudices deberea tractar se de *Vostre Excellentia*, ma in Brasil un *respectabile* sententia judicial determinava que le grammatica se altera e que anque le procuratores sia tractate assi.

Malgrado le advento del republica e del supposite equalitate legal de tote le citatanos, le *nobile* deputatos e senatores continua a tractar se de *Vostre Excellentia*, como tote le classe politic. Governantes in nivello municipal deberea, in these, tractar se de *Vostre Senioria*, ma anque ci le ordines superior supple le grammatica e tote politico deveni eccellente per decreto. Le alte postos militar demanda un *Vostre Excellentia* tamben, pronomine que deveni plus e plus universal inter tote typo de autoritates brasilian, como anque le titulo *doctor* ante le nomine de personas qui sovente ha nulle studios, ma ha pecunia e poter.

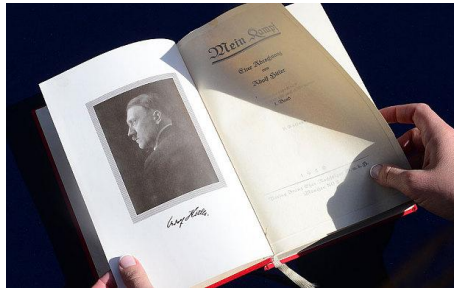
Pronomines de tractamento prende le verbo correspondente al tertie persona singular, perque, como explicate, on non se dirige al persona, ma a un attributo exterior. Como iste attributo ni sempre corresponde al realitate perceptibile, il ha surgite formulas ironic como *Vostre Sapientia*, *Vostre Summitate* o *Vostre Magnanimitate*, in referentia a ridicule pretensiones intellectual o spiritual.

Alcun autoritates politic e religiose, in special monarchas e papas, utiliza formulas de tractamento in prime persona, denominante se *Nos* in loco de *io*. Le costume se verifica in culturas de India e del Oriente e in textos sacre judee e musulman ubi le divinitate se tracta o es designate per un termino in plural. In Occidente, le plural de majestate remane in curso per exemplo in le monarchia britannic, que lo designa *royal we*. Si on applicava su logica al pronomines de tractamento, on dicerea cosas como *Mi Majestate*, *Mi Sanctitate* e *Mi Excellentia*.

Le termino sociolinguistic pro iste habito de usar pronomines diverse secundo le importantia del interlocutor es *distinction t-v*, del initiales latin de *tu* e *vos*. Studiosos signala que verso le 4^e centennio le imperatores roman passava a tractar se in plural, possibilemente perque tunc il haveva un imperator in Roma e altere in Constantinopole e lor decisiones personal se respectarea plus si on credeva que illos proveniva de un accordo de opiniones. Papas e altere autoritates non comprendeva ben iste subtilissa grammatical e comenciava a demandar tractamento equalmente special pro se. Le usage se crystallisava in le centennios subsequente per tote Europa, inclusive in areas non-romanophone. Desde le 20^e centennio, totevia, un tendentia inverse se ha registrate: formulas de tractamento que expressa solidaritate e reciprocitate ha reimplaciate celles que indica autoritate e autosufficiencia.

Iste articulo me era inspirate per un dubita del interlinguista thailandese Pakkaphon Saechiew in le grupo Interlingua (IALA), in Facebook.

***Mein Kampf* de retorno al librerías german**

Como Adolf Hitler habeva nulle heredes, post que ille moriva le directos autoral de su libro *Mein Kampf* ('Mi lucha') passava al stato german Bavaria, que jammais permitteva un nove edition. Ma iste directos expira post septanta annos, dunque Bavaria los cedeva in 2009 al Instituto de Historia Contemporanee de München a fin que le inevitable reproduction del obra a partir de decembre 2015 poteva dar se in contexto scholastic.

Publicate in 1925, le obra original habeva circa 700 paginas e era scripte durante que Hitler era in prision. Illo combina information autobiographic con opiniones sur puessa racial aryan, odio al judeos e opposition al comunismo. Milliones de exemplares se distribueva durante le governmento nazista (1933-1945).

Le reedition veni accompagnate de circa 3500 notas explicative, lo que augmenta le volumine del tomo a circa 2000 paginas. Elaborate per historicos e altere specialistas, iste notas intende auxiliar a comprender le ideas e acciones del *Führer* e mitter fin al mythos e tabus que ancora circumfere le ideologia nazista. On va mitter in vendita 4000 exemplares.

Plus que un forma de terror

In tote epochas del historia human, politicos e guerreros ha usate un technica dicte *terrere* in latino: causar terror. In le 12^e centennio, per exemplo, un fanatico cognite como le Vetulo del Monte commandava un arnea que executava cruel vindicantias e assi submitteva al population local. Pro stimular su soldatos, le Vetulo les provideva un droga denominate *hassis* in arabe, extracte del cannabe indic. Per iste motivo, iste homines esseva denominate *hassasi*, de que proveni nostre currente parola *assassino*.

Il es solmente durante le Revolution Francese que le termino *terror* ganiava su hodierna connotation: le periodo inter 1793 e 1794 passava al historia como Regno del Terror. In 1884, le parola *terrorismo* appareva per prime vice in le dictionario del Royal Academia Espaniol. Le dictionario brasilian *Houaiss*, que es publicate desde 2001, defini de plure modos iste termino. Militias como Al Qaeda e ISIS pote quadrar se in le definition sequente: "empleo systematic de violentia pro fin politic, specialmente le practica de attentatos e destructiones per gruppos cuje objectivo es disorganisar le societate existente e prender le poter." Ja le dictaturas oppressive, generalmente commandate per le fortias armate de un stato, se defini como "regime de violentia institute per un governmento." In iste senso, es terroristas homines como Hitler, Stalin, Tito, Franco, Salazar e Pinochet.

Un tertie forma de terrorismo, sempre secundo le *Houaiss*, se defini per "attitude de intolerantia e intimidation adoptate per defensores de un ideologia, surtoto in le campos litterari e artistic, in relation a illes qui non participa de lor convictiones." Iste typo psychologic de terror se practica multo in retes social, templos religiose e interprisas de media. A vices, illo se vide anque in spatios public, per via de actos hostile o violente, non raro coarde.